

"СВОБОДА" (LIBERTY)
 FOUNDED 1892
 Ukrainian newspaper published daily except Sunday and holidays
 at 88 Grand Street, Jersey City, N. J.
 Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
 Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.
 Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:	ПЕРЕДПЛАТА:
Three cents a copy.	Позбавкою каски три місяці.
One year \$7.00	На рік року \$ 7.00
Six months \$3.75	На шість місяців \$ 3.75
Three months \$2.00	На три місяці \$ 2.00
Jersey City Rates:	
One year \$4.00	На рік \$ 4.00
Six months \$2.50	На шість місяців \$ 2.50
Three months \$1.25	На три місяці \$ 1.25

Advertising rates apply unless stated to the contrary.
 За оголошеннях в редакції не відповідає.

Telephone "Carboid": 498 Montgomery, Tex. U. H. Cozart: 1838 Montgomery.
 В Канаді наложити вислати гроші лише на т. ш. Foreign Money Order.
 Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧЕСЬКИЙ ШОВІНІЗМ

Воно може декого дивувати, чому ми займаємося час до часу тим, що діється в Чехословаччині. Та не треба забувати, що і склад Чехословаччини з'явився Прикарпатська Русь, себто великий шмат української землі з пів мільйоном українського населення. Крайній ту перебрала Чехословаччина так якби в перехонок, зобов'язалася дати її автономію та забезпечити за українським народом належні йому права з тим, що в слушний час готова її повернути українській державі. А цеж для нас справа важка. Тому слідкувати нам треба не тільки за тим, що діється на Прикарпатській Русі, але й за тим, що діється в цілій Чехословаччині. З того часу як Польща всадилася в Галичину, а Чехи замахувалися на неї, відносини між ними змінилися, а це далі їм стають гіршими. Чехословацька держава зродилася під гаслами гуманності і широкого демократизму. З тим засадами возився її теперішній президент Масарик маючо не поцінний світ, виглошував їх тут і там в Америці. А шоби вони не пішли в непамять, списав їх ще в формі своїх споминів. З тих споминів виходить, що чеський народ на протязі цілого свого існування був народом свободобольним, гуманним і толерантним. І задля тих його прикмет треба було йому дати державу самостійність, для поширення культури і поступу.

І справді політика чеської державності давала вірити, що чеський народ не спронеурився тим засадам, які проголошували апостоли чеського відродження та будівині теперішньої держави. По ті причини Чехословаччина з усіх новостворених держав найкраще сконсолідувалася, мимого чого, що під національним оглядом подобала на давню Австрію. Та трвало це так довго, доки не прийшло до польсько-чеського зближення. За приміром Польщі заохорувала тепер Чехословаччина її собі на імперіалізм. Національна політика Чехії ступила на шлях нетерпимості супроти других, чеських народів. Шоби перемістити Чехословаччину в одноплеменну національну державу, шоби стати пануючою нацією, перейшли Чехи на шлях насильства.

А мали вони ді дороги до вибору: або їти самі одні проголошених кінців гуманності і демократії і всіля за тим дати замешкуючим Чехословаччину народам таку свободу, яку її мають Німці, Французи і Італійці в Швейцарії, або піти шляхом Польщі, себто шляхом поневолення національних меншостей. Правда, що це й чехословаччинці мають більші права як ті, що опинилися під Польщею, але все таки загальний дух чеської політики опертий на насильство.

Ходить нам тут о чеський язовий розпорядок з дня 3. лютого б. р., який поділено територію Чехословаччини під язовим оглядом на три ступні. В місцевостях, в яких національна меншість винить до 20% населення, за пануючою мову в урядях і школах узанано мову чеську. Там де меншість населення доходить від 20 до 67%, введено для урядів двоязичний режім, а в тих місцевостях, де яких меншість становить, дисне 67% населення, має бути пануючою мовою мов меншості.

Той закон відноситься до території цілої Чехословаччини і обнімає рівнок Прикарпатську Русь. На око виглядає він як справедливість, коли меншість були розпорознені і жили як малі острови серед чеського моря. Та так воно не е. Чехословаччина має три мільйони Німців, які е народом високо культурним, мають високо розвинену індустрію, а мешкають збитою масою, подібно як Українці на своїй землі під Польщею. Також само компактною масою мешкають і Українці на Прикарпатті, а навіть і Маляри в деяких пограничних повітах. Для тих народів, особливо для Німців і Українців цей закон кривди, бо навіть там де е пануючою по закону мовою меншості, не має цей закон примінення для горок чеської національності. Законом той поділя одних і тих самих горожан держави на управліельних і покрайденних, ввів управліельну державну мову і покрайденну мову меншості. Чеська мова стає державною навіть на Прикарпатській Русі, яка мала загартовану автономію та охорону своєї мови. Вей урядові оголошення видается також в мові чеській, а українська мова е тільки додатком.

Річ ясна, що те тільки першодержаві, а коли він піде гаджком, возмуться Чехи до дальшого чехізації. Не знаєти тільки, чи властєть ім цей язовий розпорядок перевести. Німці задали велику опозицію та вимагали для той цілі в "Німецький Союз". З того аюцією треба мусів числитися чеський уряд, який по послідній відмові його став ослаб, бо не можє на скєбти такої парламентарної більшості, на якій можна би стало опертися.

Нічого се не чути про акцію на Прикарпатті. А оно мовчати не повинно, бо Чехи отбили нам всі права і переміноють Прикарпатті в африканське колонію, з якої граблять земельні і зібави багатства, а свободи не дають. Нарвак своєю політикою спийноють природний розвій пробуджуючого українського народу. І хто знає чи не прийдеться нам боротися з Чехами так як і з Польщею.

ОСВІТА ДЛЯ НЕГРАМОТНИХ.

Під такою назвою брошура, видана Освітним Бюрою у Вашингтоні, займається все штрудним питанням неграмотності в Америці. Останній федеральний перепис населення (1920-го року) найшов в Злучених Державах майже на цілїх п'ять мільйонів осіб у віці до десяти років, які не вміють читати і писати. В тім числі 1,263,740 чужинців імігрантів, 8,000,000 писати в ніжкій мові і 3,084,733 такі уродженіх Американих неграмотних, з того, правда 1,842,161 Негрів і 1,242,572 білих.

В північних і східних стегах Америки між тими, що родились і вирости в Америці, неграмотних майже нема зовсім, не серед білих і серед чорношкірих. Тут неграмотні е тільки поміж імігрантів з Америки людьми, та іх таки багато і в сестрі Нью Йорк 389,603 неграмотних імігрантів, в Пенсильванії 258,812, в Массачусетсі 135,720, в Ілліної 131,996 в Нью Джерсі 111,595, в Огайо 84,387, в Мичигені 70,535, в Колонекті 68,131. В південних стегах неграмотність се дуже поширена і серед тих роджених населення, в тільх чорногого і білогого. Норт Кароліній, Кентукі і Тенесі по більш як сто тисяч білих Американих, що не вміють читати і писати.

В маю 1925 року Федеральна Освіта Комісія розіслала на початкового навчання дорослих осіб. З відповіді показало, що в тім році 336,000 осіб вчилися в американих початкових школах.

В звязку з тим і ті самі брошури затрутно питанням такої званої термізаціяції "Слово американизація" пише автор серед багатьох інтелегентних чужинців доброї слави, не має. А се треба подякувати тим Американим, котрі думають, що імігрант мусить абсолютно прировнитися до всіх американих способом думання і поведінки в Злучених Державах. Та мимого того, ш нема і очевидно ніколи не може бути загальної згоди що до того, яке се справді американиське думання і поведінка, то ш е безсмертно бубоги, якби Америка хотіла внісати все те, що імігранти вносять не тільки в нашу індустріальну і кайборобську продуктивність, а й це важніше в духове і культурне життя Америки!

ДОПИСИ.

ВУНСАКЕТ, P. AI.

З хрестин на політичних звязів. Як бачимо з часописи, то нема треба мабути в одній збаві в свідомі українським діям, шоби при тій надії не скінемо якусь дрібну лепту на рідний край. Це дуже гарний звяз, який навчить і молоде покоління вчити шніти і любити ту землю, яку їх батьки так горько люблять.

В нашого громадянина Миколи Музики відбулася хрестина, на який Юліян Шимкалов за той звязок і забув та попросив гостей, шоби скинули якусь жертву на наших політичних звязів, що то скітаються по польських тюрмах за волю України.

Жертви зложили: по \$1: Юліян Шимкалов, Микола Музика, Дмитро Лукинин, Теодія Лукинин, М. Чагарин, М. Підгоріський; по 50 ц.: П. Сорократ, М. Пророкоч, М. Литвин, Іван Саракман; по 25 ц.: А. Бочар, М. Карась.

Разом зібрано \$9.40, які відосладо до Обедляна в Філадельфії.

Всім жертводавцям щира подяка. Перямає для того гарного звязку і певнямо ніякої нагоди, якою можемо принести поміж поневоленім нашим братам в край.

М. Чагарин.

ГОЛОВНИЙ УРАД У. Н. СОЮЗА SUPREME OFFICERS OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSN.

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДАТЕЛЬ: ТЕОДОР ГРИШЕЛ, 329 S. 4th St., Philadelphia, Pa.
 ГОЛОВНИЙ МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬ: МИХАЙЛО УТОРИАН, 825 York St., Jersey City, N. J.
 ГОЛОВНИЙ МІСТОПРЕДСІДАТЕЛЬКА: МАРИЯ ОЛШОВИЦЬКА, 3615 Professor St., Cleveland, Ohio.
 ГОЛОВНИЙ РЕКОРА (СЕКРЕТАР): ІВАН КАНДАНДІ, P. O. Box 76, Jersey City, N. J.
 ГОЛОВНИЙ ФІНАНС СЕКРЕТАР: ВОЛАН СЛОБОДІН, P. O. Box 179, Jersey City, N. J.
 ГОЛОВНИЙ КАСИР: ВАСИЛЬ ЛЕВЧИК, 48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.
 МЕНЕДЖЕР "СВОБОДИ": СЕМЕН ЯВЛОВСЬКИЙ, 63 Grand St., Jersey City, N. J.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ: ОНУФРІЙ ШАРАВАРКО, 137 W. Mulre Ave., Haleslet, Pa.
 ОМЕЛЕН РЕКУТ, 24 Bishop St., Providence, R. I.
 ГРИГОРІЙ ПИЛОК, 159 Tildham St., Allentown, Pa.

РАДИ: Т. МИХАЛЧУК, 12231 Moran St., Detroit, Mich.
 О. В. СПОЛТАКЕВИЧ, 29 Chesnut St., Yorkers, N. Y.
 Др. М. КЛИМ, 3826 A St., St. Louis, Mo.
 МИХАЙЛО ПЕТРОВСЬКИЙ, 1500 Third St., St. Louis, Mo.
 ВАСИЛЬ ГРИШКО, 161 Tildham Ave., Allentown, Pa.
 МИКОЛА ШЕВЧУК, Box 468, Mayville, R. I.
 ДМИТРО ВРАТЦЕС, 358 Ave. A., Rochester, N. Y.
 СТ. МАТЯК, 120 Second Ave., New York, N. Y.
 АННА СТАЛІНІК, 2062 W. 10th St., Cleveland, O.
 МАРИЯ МЕЛЬНИК, 515 Putney St., Auburgn, N. Y.
 Головна канцелярія У. Н. Союзу наложити у басинді поміж цілком 83 Grand St., Jersey City, N. J. Telephone: 1838 Montgomery.

ТЕАТР УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ при співдружстві М. Масарі і Н. Карася - відограє "ЗАПОРОЖЦЕ ЗА ДУНАЄМ" В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28. МАРТА С. Р. В УКР. НАР. ДОМІ, 217 E. 6th Street, NEW YORK, N. Y. Початок точно о год. 8.15 вечером. Вступ \$1.00 1/75 цнт.

ГОЛОВНИЙ РОСПІСЬОВАТЬ: Іван Карась, запорожець... П. М. Масарі... Олівера, його жено... П. М. Масарі... Андрій, молодий жокан... І. П. Панковський... Селих Ага... Директор і режисер П. Н. Карась. Тикети до мабути: в офіс Українського Народного Дому, в П. В. Кінгсінгтонського, 30 Іст 7ма вулиця, а в міс представствени о год. 6.30 при касі. P. S. Несподіваних діній вступати неметься. Заряд.

УВАГА! МІННСКАПОЛІС, СТ. ПОЛІ! УВАГА! Заходом Укр. Нар. Дому в Міннскаполіс відіграється представствени

ПАМ'ЯТІ СІРОГО ГЕРОЯ. В полюбий червня 1925 р. номер в селі Потоці, бережанського повіту поручник Української Армії Грицько Лихолот. Відішов він нас один із тих сірох героїв, що дісно для України жили та для Ней життя отдали. Хоч походив з селянського роду, ніколи свого походження не цурався. З австрійської армії в 1918 р. вступив як охотник в ряди рідної Української Армії, в численних боях бився так хоробро, шобо одержав гланість поручника. Описав входить в склад прикарпатської Армії та повністю служив охоронною відділ отаману П. Жердеві.

Разом з Пестловським частинами перебув і в тій року в Каліші в таборі на гостині в Плявках, а описав приходить в своє рідне село. Негарний, скелі розбиті, наріз згиренований та настрашений - отсе образ піснювеного Потока. Не гаючи часу, береться разом з парохом о. Р. Берестом до обнови села. Думою всего просвітного життя в Потоці був саме Лихолот; не залишив в одній нагоді, шобо не зайти до Чигалінців був взором, був апостолом просвітного відродження села. Голова громадської праці не подобався властям; одної ночі з повитового містечка Березан вляється поліція в

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ. Арсенал в клопоті, комедія з сілського життя в 4-ох актах (8 осіб) ... 25 ц.
 Суцатина, сценічна картина в одній дії (7 осіб) ... 10 ц.
 Степовий гість, драма в 5-ох діях (21 осіб) ... 40 ц.
 Підлітє обманя або Перекопунський жарт на одну дію (10 осіб) ... 20 ц.
 "Усєтє Стрільна", драма в 3 діях (8 осіб) ... 40 ц.
 "Усєтє комедія", 4-ох діях, І. Тобілевич ... 80 ц.
 Плігріни, мєльодрама в 3-ох діях (5 осіб) ... 60 ц.
 В домашнім затішу або Примірє подура, сіхновіна в 1-ій дії (4 особи), Жоржа Куртіля, перекл. Михайло Ченєвєко ... 30 ц.
 Борні за мрію, драматичні скізки сєльського життя на 4 дії (12 осіб) ... 35 ц.
 Серед грядку куць, або Неустрашєна героїня, трагедія в 4-ох діях, в 5-ох відосєтєх зі співаки (12 осіб) ... 40 ц.
 Канадський Женік, драма у 4 діях з життя українських посєлєцєв в Канаді (оці 23) ... 25 ц.
 Як світ пішов догори нагоді, комедія в 3 діях (16 осіб) ... 25 ц.
 Кара соєвєтє, народна драма в 5 діях (20 осіб) ... 30 ц.
 Велюванєвє драма на одній "СВОБОДА", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СВАРКИ В ЖЕНЕВІ

Коли кілька місяців тому назад європейські держави договорилися в Локано до нової угоди, то цілий прості світ привітав цю угоду як перший крок до відбудоу Європи. Умво робила вражіння, що Європє має досєтє взаємного вєровгування та що вона хоч працювати для спільного добра всіх держав. Малаб в сей спєсбє закнунти політику Франції, а в ті місє принайти угоду Англії.

Договір з Локано обертаєс очевидно доводка відносєня мєжє Францією а Німєччиною. На основі договору Німєччина мала вайти в склад Ліги Народів, дістати там постієне місє в радї, себто виконуючїм комітєтї Ліги, а тим самим дістати не лишєтьє признание від Франції, що Німєччина належить до сімї свободних держав, але й признание, що її становище в світє е становище великої держави. Тому власне й вивав шлїєтє договір з Локано, і тому так гратувалося англійському міністру загранічних справ Чемберленю, якого всі вважали за найбільше заслуженого в dokonанню завданья, яке виглядало просто неможливим.

На початку марта до Женєви зібрали раду Ліги Народів, шоби виконати другу частину договору з Локано. Згідно з сею умовою, Німєччина предложала прозьбу о принайти її в членн Ліги, а рада збиралася, шоби її офіційно принайти. Та тут сейчас виринула немовби несподівана трудність, коли держави вєзли до її розвязки, справа містє розвязуватися, почала ше більше замутуватися. Почалося з того, що Польща зажадала постієного місє в радї Ліги Народів. Треба знати, що після констїтуції Ліги Народів рішення Ліги виконує рада, з постієних членів та змінюючих. Постієні місєя належутьє великим державам, себто державам, які величиною свого населєня, а ше більше своїм економічним розвитком мають поважний вплив на перебіг політичних справ світа. Власне так постієні місєя в радї на основі договору в Локано мала дістати Німєччина, і власне такою мєсєя зажадала Польща.

Серед держав, заступлєних у радї, найвєше роскоч. Франція очевидно вєзразу поперла Польщу, ба ше й завадала Англію, шоби вона теж поперла польськї домагаєня, бо прєсєнн Англія обіцяла потаїки в Локано поспирати польськї прєтензії. Англійський уряд та англійське публічне опіньє обіцяло рєскарювати своїм загранічним міністром. Усі жовали, шоби він заперечив завєв Франції. Та він, чим більше говорив, тим більше ше компромітував. Незадовго всім стало ясно, що він мусєв спрєдлати потаїки тайк якусь обіцянку французїм і польським прєдставцям, шоби в сей спєсбє наклонити їх згодитися на умову в Локано. З часом гадалися теж, на що він се зробив. Як вломо, після перєговорів у Локано Франція домагаєс гарантії своїх сілхних границь, а Польща своїх захлїдних границь. Переговори скінчилися тим, що Франція добилася гарантії своїх границь, але е добилася гарантії польсько-німєцької границь. В той час не було зовсім ясно, чому саме Франція покинула свою службу та не добилася для неї гарантії від Німєччини, що вона не нарушїть польськї границь. Отже після тепєрїшних вїєньєсєв Франція мала була тоді зобовязатися Польщї добитися в неї постієного місєя в радї Ліги Народів. Таке вирішенє було би корисним і для Франції, бо вона дісталаби протн Німєччині один польськї голос, який уневажнював би самим усакїм вплив Німєччин в радї Ліги, а для Польщі, яка тим самим дісталаби признание своєї великої поваги і великого значіння в Європї.

Проти такого вирішення справи постанєла сєчас Німєччина. Німєцькї делегати заявили, що після вступних умов мєжє Лігою а Німєччиною Німєччина мала дістати місєя в радї Ліги сама, що рївночасно з її прїступленєм до Ліги Народів не мали реєрганїзувати ради Ліги, що Німєччина нічого не знала про потаїні угоди мєжє Польщею а Францією, та про потаїні обіцянки англійського міністра загранічних справ, та що тим самим Німєччина не може бути зобовязана до того, про що вона не знала. Шо більше, німєцькї прїятелї в радї Ліги заявили, що Франція й Англія, вєдучи зі собою та Польщею тайні коштахи, вїмпері протн Німєччині, тим самим обмановали Німєччїну, і на тій основі она держава заявила, що коли не буде виконана умова з Локано, то вона відступить від Ліги.

Колї держави побачили, що тайна дипломатія може довести до розбиття Ліги, вони стали попускати. Польща зроблєла домагаєня рєстїєного місєя в радї, якщо лиш вона зможе дістати зніє місєя в радї. Шоби вона могла се місєя дістати, Півєнє і Чехословаччина заявили готовість зрєчєння своїх місєя. Але тут Бразилія заявила, що Польща дістає місєя в радї, то й вона мусить теж місєя дістати. І Бразилія заявила так твердо, що рада Ліги не могла вирішити справи, і мусїла відложити справу на дальшу будучність. Німєччина має предложити в верєснє свого року знова свою апликацію о допущєнє до Ліги Народів, атимчасом спїєхайнє комісїя Ліги має розслідуати, чи не можав би реєрганїзувати Ліги та її радї так, шоби зловити всі прєтензії.

В КОЖІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ "СВОБОДА".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОВІСІТІ, А ПРОВІСІТІ — СЕ СІЛА, — ПИШІТЬ ПО НАЯВНІШІЙ ЦІННІЙ КНИЖКІ.

АБЕЗПЕЧЕНІШЕ
ДІСКОРСІЕ
ІТАНЬШЕ

можете переслати родині
НА ВЕЛИКДЕНЬ
АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ
через
СТАНДАРД БАНК

який доручує долари поштою і телеграфічно на найбільшій почті в як найкоротший час і всіх частях ГАЛИЧИНИ, УКРАЇНИ

А інших країн.
Банк поробив всякі приготування, щоб оминати різні перешкоди в доручуванні грошей з приводу навагу праці перед святами.

Головний офіс: 20 Wall Street, New York

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

Офіс: 1-ша Бунд, рг. 79-ої уауці, Нью-Йорк, шт. Нью-Йорк

ІНФЛУЕНЗА

Післяк Валу ступі і згрозівості. Вона лишає Вас слабим та навіть безпомічним на довгий час.

Хоропіться перед нею, водержувати квіси переохолодження сегочас.

ПЕИ-АНСПЕЛЛОМ
Trade Mark Reg. U. S. Pat. Off.

натрапляє на дуже глибокі або швидкі, можливо припадкові кроки і доставляють параждажне і добре уможовільнювальне.

Зод 170 ц всіх аптек.

Правдливий має торговельний знак ПОВІЩІ.

F. AD RICHTER & CO.
BERRY & SO. 30 STS. BROOKLYN, N. Y.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ

"СВОБОДИ"

КОЛИ ШЕ СЕІ ЧАСОСНИК НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧІНЬТЕ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ П СЕЙЧАС.

"СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часосників в новім і старім краю.

"СВОБОДА" виходить кожного дня з вільного неділь і свят.

"СВОБОДА" подає цікаві новини американськї і краєві.

"СВОБОДА" також подає найдокладніші відомості в теперішніх подїях в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ЦИЛІЙ РОК \$ 7.00
НА ПІВ РОКУ \$ 3.75
НА ТРИ МІСЯЦІ \$ 2.00

В ДЖЕРСІ СІТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:

НА ЦИЛІЙ РОК \$10.00
НА ПІВ РОКУ \$ 5.00
НА ТРИ МІСЯЦІ \$2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не виснається часосник.

"СВОБОДА", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У НАРОДНОГО СОЮЗА "СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи які СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТИКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІСНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВА, ТОВАРИСТВА І СЕСТРИЦТВА.

Пропіється всі віддїли У. Н. Союзу уладувати зі всякими вимоганнями до своєї власної друкарні на адресу:

"СВОБОДА", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

КАРТА ЗМІНИ АДРЕСИ.

Хто змінив своє адрес і унехав долучити поштовою марку за 10 центів і вилде сю картку на адресу:

До Адміністрації "Свободи",
Залучаючи поштовою марку на 10 центів прошу змінити мою адресу.

Моя стара адреса була:

Число віддїлу.....
Увага.....
Почта.....
Число віддїлу.....
Увага.....
Почта.....

Нова адреса є:

Число віддїлу.....
Увага.....
Почта.....

"СВОБОДА", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗДОРОВІЙ РІК.

Як показують цифри звіставлені в Статистичній Бюлетені відомої асеруваційної компанії "Метрополітан Лайф Іншуренс", останній рік (1925) був найздоровіший рік, який коли пережили люди в Америці. Так як так внаслідок індустріальні полиси Метрополітан Лайф має приблизно сема частина населення Злучених Держав і Канади, то її статистика смертності є дивовижно точним показником для загального стану здоров'я в тих двох країнах. В останньому році особливо малі, був відсоток смертності від слях і від епідемічних хворобостей дітей. Перший раз відсоток смертності від слях плав низше 100, а саме до 98 — на сто тисяч душ. Для останніх десятиліть це значить зменшення на 50 відсотків. Чотири головні дитячі слабості — кір, шаркратина, дифтерія і коклюш — виказують смертність меншу, як 20 на 100,000, що є менше, як п'ять літ тому смертність від слях і дифтері.

Найбільше значення має власне зменшення смертності наслідків дифтері, яка сама забрала більше дітей, як всі три проці дитячі хвороби разом. Торішня смертність — трохи більше як десять випадків смерті на 100,000 дітей означає зменшення на 50 відсотків на протязі останніх п'яти літ. Головна причина — ужиття анти-токсин так для охорони від слабості, як і для її лікування. Зменшилася також смертність від хворіб звязаних з материнством, передусім в наслідок ліпшого догляді і лікарської опіки.

За те тяжко небезпечно для життя дітей, гіршою за шаркратину і кір, слях автомобіля. В минулому році число фатальних автомобільних випадків перевищило всі попередні рекорди, а 40 відсотків усіх жертв цих випадків становлять діти — ніжче п'ятнадцятиого року життя.

СТЕПЛЕТОН, Н. Я.

Виказ зібраних жертв для родини Віктора Маршалка котра наслідком слабості знявилася в прикрим положенні. Життя заложив: Ф. Борк, Головні по 2 дол.; Ф. Сайтан, І. Іванчиків, В. Наконечний, І. Гинда, І. Монастирський по 2 дол.; Марія Пандичка, М. Бездарко, С. Зера, по \$1; П. Триванька, \$1.00; Монастирський, І. Гриня, І. Ворона, П. Мосович, М. Макар, С. Мозга, Ф. Неруба, Л. Білімський, К. Костик, К. Наконечний, А. Діксон, Гербон, Корпан, Н. Рів, по 50 ц.; О. Савицький, В. Карпів, В. Воскобойников, М. Бусель, М. Решітин по 25 ц.; Л. Машковато 35 ц.; Р. Юрків 40 ц.; К. Орелска 30 ц. \$24.00. Зборювання і передачу родині Маршалка, зібрано і передано родині Маршалка: Яні Тидька, \$1.00.

МНОГО ЛЮДИН.

перехолодів же, що можуть дещо шкідливі і бути часом обмужі в моїх братах. Маю 15 літ і живу в дуже слабі родині в справі кунаки і прозав. Гроші на перші і другі користуватися дещо. Займає, перекоханому.

БРАДІСВІТ: Великий дім урядження на грошорі і бурерію, стада гавалюва, 20 гавалю, дог 30, \$24.25 стів \$19.00.

До записів на дві один або більше.

БРАДІСВІТ: 4710 Адамс уа, по коїм, дог 10, \$10.00. \$10.00 фронт на дві улаці шів \$500.00.

РІМОНДІ, Венеро уа, грошорі і бурерію, великий інтерес: дім о поїт і шору шів \$8500.00.

До записів на дві.

НАРІСТАВН, Кагва уа, заклада кришаний великий дім, конга дога, гараж на три машини шів \$15000.00.

Много інших домі, інтересів і ФАРМ на продаж або і в замку. Хто хоче скоро ПРОДАТИ, хай голюється до нас.

У. В. НАСЧЕВСКИ,
423 Belmont Ave., Phila, Pa.

ФІЛЬОРІДА.

ПІТРЕБНО — селесменів до провадіння малих фарм у Фларіді, колонізаційна і пропозиція. Толодіться між дог. 9 а 2 денно до Т. Campbell Dougherty, Room 710, 60 Broad St., New York City. 68-70

ГАРНІ ДОМИ

\$350 з Гори
\$25 Місячно

Гарні дога 2500 квадратних фїт, лише \$300, \$25 згорі і \$500 місячно. Купуйте тепер ноне в післяквітні на лєні і заробити видаєт. Я приду до Вас, коли напишете мені, або приїждіть з нами між 10 а 2 год. до нашого офісу, Room 336.

HENRY J. FRANKLIN
205 Broadway, New York City 68-70

ДО ВСІХ ДОПУСОВАТЕЛІВ

Промією згадати собі:

1. — Довісі писати коротко.
2. — Вирізно і чітко.
3. — Лілі по одній сторони паперу
4. — В допис подавати, який правдивий вісїт.
5. — Писати лише про річ шїхати для услого загалу читачів, або бодая бодая значної часті.
6. — В дописі ніколи не переказувати без лінійної засуги.
7. — Не лагати нікого особисто, як не пишати, як не пишати.
8. — Не жалувати автору дописів, я ку дописувателі написати за клава мінут (коли її дуже потребує, може з себе оставити).
9. — Не виснажати "нагали" дописів з догматичним "сейчас" помістив, бо се значить тільки показує, що дописувателі опізнає і хоче, щоб його допис се надрукував.
10. — Не присилати до редакції статі і поезії надокладних шлюди форми, або безкарткою злого місту; а бодая бодая — не жалувати автору дописів.

РУПТУРА НЕ С РАНА

НЕМА ПОСЛУМНИХ ЧАСТИХ ШЕ МОЖЛИВІ ДЕРЖАТИСЯ РАЗОМ.

Лєкакі люди думают, що руптура се рана. Руптура не є рана, а лише о слаблені мускулів в черевній шїтї. Значнішу руптуру підлежати се лікувати фанзіяні підпора пласочної шїтї, а не механічно підпора обшукуючись настом. СТАТУРА ПІРІНЦІПІАЛЬНОЮСЯ PFLAHO-PADS суч шїтї. Іх перша шїт є Платави мускулам тоїх знаний "ПЛАВО", що сїм попорубави зміняти і припернути шїтї, сему слаблені мускулі се створіє і приною хоробі, яка завес руптурі. Неме жадних плавкоз, не може або нетерпимих суржиків. Не може асестів в клубі. Мачий не шорі — лєгко принадедсе — не коштовний. Ужикують його тисчі майже дивлять літ — найбільше вперті руптури підляють шїтково біле перешкод у шїтї. Удасітосом Золотою Медялоу в Роді, Великій Народній і Парній похваляю адуку у Панаській Виставі в Сан Франціско.

Не тратьте часу і гроші на як зарплативий припад. Навіть, як стамітуйте отвір шїт, щоб руптура не створіє в шїтї. Вишїтї пошисний купон по "ДАРОВИ ПІРІККУ ПЛАПЛО" і 48 сторінок ілюстрацій книжку про руптуру. Се не коштовати-ме нічого, не присилайте гроші, лише шїтї. Власне шїтї адрес. Сміють про се свого приятеля, терпичим на руптуру. 263,76

ДАРОВИЙ ПРОБНИЙ КУПОН.
Pflaas Laboratories, Inc.,
3338 Straub Bldg., St. Louis, Mo.
Власне: ПІРІККУ ПЛАПЛО і 48 сторінок ілюстрацій книжку про руптуру. Се не коштовати-ме нічого, не присилайте гроші, лише шїтї. Власне шїтї адрес. Сміють про се свого приятеля, терпичим на руптуру. 263,76

ПРО ДАВНІ БУРСИ НА УКРАЇНІ.

Виховання молоді в давні часи відкривалося від теперішнього типу, що мало характер бєрше релігійні. Дитина від перших років школи пазнавала докладно церковні обряди і образувалася в святих писмї. Відповідно до цього було укладене ціле життя школи, наука не мала перешкадлати дєржаві, а разне повинна була доповнити релігійне вєрхованє.

Щаво пазнати, як були улажені давні бурси. Маємо там який устав бурси при братськїй школі Успеній Пр. Богородиці у Львові 1751 р.

Ученики ділялися на старших студентів і малих "папирів" тобто блих хлопців, що були на удержаню братства. Хлопці мали вставати раненько, в будні дні о третій рано, в недєлю о четвертій, як тільки дєзвінник дав перший знак дєзвінком на церковній вєжі. Як збиралися, клякали всі рядом і сєніор відчитував молитву. Потім призначені на се хлопці шїли на вєжу дзвонити у великі дзвони. Потім цілі бурси шїли на утрєнню і шїлися на ранішній Службі Божій; хлопці мали виходити до церкви сєрединою, не ховатися по кутках, поводитися сєвно і тихо. При Службі Божій шїли студентськї хор. Зімою сєніор мав уважати, як котрий ученик не змєрз і такого віднава до бурси загіртіся. По сєкінєннєм до послуженої всі ученики разом віддавали поклін Богу і виходили до дому.

По обді старші студенти по черзі мали відбувати катєзію молодим папирів. Хлопчик ставали рядом, а старший завдавав їм питання: Хто є Бог, Пр. Тройця, які є заповоді бої і т. д.

Всі хлопці вчилися також служити до Сл. Божої і служили по черзі.

В бурсі заведено ріжні уряди, які ученики сповняли по черзі.

Буднілник мав рано перший встати на голос дєзвінка, заплити свички в бурсі і всіх буржєк будити. Дєзвінник по черзі ходили на дєзвінцю дзвонити перед богослужєнням. Вінокхоронителі мали вікна, чистити стодки і стільці, замїтати кімнату і шїн, підмивати, щобі хлопці не писали й не русували по стїнах вулгем, та стерєгли стїну, щобі їх хто не збів. Смирнодєлєць вимітав шодня шїтї і нечистість всяку зперед вікон і сїний бурси; мав підмивувати, щобі ніхто не викладив тут сїмтя, не виливав помий. Свєщєніцї дєбали про се, щоб у вїтєрї був був вогонь до кадильниць та подавали за палєні свички свєщєнникам. Чтець читав в церкві псалми і Ім. Служителі шорі мав пікувати зєхрими товаришам, перестєловати їх ліжко та старати про харч для них — бо був тоді знаий, що бурски ходили по домах міщан просїти собі харч. Зіляк (тобто сторож) чистив чисте в кухні, мив ложки і тарелі, та дєбав про се, щобі страва була справедливо подєлена між бурсаків.

Вечером ученики спивали чорну модєбє до Пр. Богородиці перед каплицю. Перед сном всі молилися разом і при тїм окремі молитви складали за дєрждобі бурси помєрших і живих.

Не має тїлякі часу.

А що-ж вам сказала вєра жінка за те, що ви вернули аж о 2-ій годїни ночі?

— Чи ви думаєте, що я маю аж три годичин часу, щоб вам же се розказати?

Часосник "Свободу" читає до сто тисяч людей, тому вона є найбільш розповсюдженою газетою в Україні.

ПОЕТИ І ПОЕЗИ.

Кожий поет, чи він більше талановитий, чи менше, має вроджений дар поетичний. Але жоден поет, навіть найбільше талановитий, не може розвинути і удосконалитися, коли не читає творів других поетів, а особливо — добрих поетів.

Навіть найбільші поети писали свої твори під впливом других великих поетів іноді навіть других національностей.

Правда, не кожний поет вмєє свій вплив відповідно використати, але також правда, що без того впливу поет остаеться на тому початковому ступні, на якому вперше з'явився писати свої поетичні прби.

Дякують се стара але все дуже добра вказівка для ітєвїтє: Читайте твори других поетів, не раз, але 10 разів! — завжди остаеться золотом гавку.

Українські поети повинні читати, як найбільше твори українських поетів.

В Америці в чимало українських поетів, а дєка з них вже доволі вийшли своїм таланом. Котри виказались бїльшими у спіхамі, безперечно бїльше читали. Але всі українські поети, всі і вєсїди повинні тамти сей заловити: Читати як найбільше творів українських поетів.

Княгіря Свободи має на складі такі збірники українськїх поетів.

Галаманд, Т. Шевченка 50
Кобзар, новий ілюстрований збірка віршованих творів Т. Шевченка (Фронт) 1.50
Кобзар Т. Шевченка, 100 сторінок в оправі 2.50
Твори Тараса Шевченка в 3-ох томах (в оправі) 8.50
Твори Тараса Шевченка в 8-ми томах, в оправі 15.00
З вершин і низів, збірник поетичних творів Івана Франка, в оправі 1.25
Писемно Богдана Лепкого, збірка рисом його літературної діяльності (в оправі) 3.40
Твори Шевченка, Том І. Вірші, том II. Проза. В оправі 5.50

В усіх книжках дєкама 25% опусту, коли замовляють вєсїсть пошти на адресу:

"СВОБОДА"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВИШЛА З ДРУКОУ НОВА ШТУКА ТЕАТРАЛЬНА П. Зв

"БАНКІТИР УМЕР"
комедія в сїм-шестиох актах на три дії.

Виступає в сїй штудїї 14 осіб.

Ціна \$5 центів.

Замовлення сєсти до Княгіря "СВОБОДА"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОЗИРІ

Сми поклялися до відома вселенної, що прєдсказано до покінченнє рївнє оголошеннє до часосник "Свободы", треба рішучею зрив і розірваннє. Прєдсказано і виконаннєсть за нас: Шобі отримати мєтєлу ориєнтацію, яка інакше нічим не буде рївнє. За оголошеннєм мєтєлу, будуть дєкаві за кожне написанє в оголошеннє одню слово згоріє 2 літ. Кожна така оголошеннє має 30 або бїльше слів. За оголошеннєм мєтєлу, 30 слів пазнає 50 літ. на раз. Шоботко творити, змєняє віддїли у Н. Юрков, котрий оголошеннє мєтєлу по віддїлах мєсєчно урядом мєтєлу. Бї оголошеннє мєтєлу буде пошлано до адміністрації "Свободы". 50 дєка перед дєка оголошеннє Іх в часосник, так що кожному вимєгало сего вєрє, був має розоривати Іх в сторінках "Сторони" хорі не слєдоті рївнє оголошеннє і прєдкєрєтєтьє покєсєтьє право, не мєтєлу вїтєти вїтєти в часосник, що згорєннє Іх оголошеннє Іх оголошеннє.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

РЕСТАВРАНТ, на продаж, в добрім положєннє, прєдєсе по причині слабості, Голосник п. н. 506 Broadway, Bayonne, N. J. 68-72

АГЕНТИ — заробітє \$25 денно прєдєсе Washby Washer. Се значить прєдєсе о вїтєно вїтєно в один шїт прєдєсе по \$400 — подєлєтє зарєку, котрий жєнїтєна мєтєлу ошту. Прєдєсе \$300 на ошкєну машину і о агєнцію. Washby Co., 77 Market St., Newark, N. J. 68

НА ПРОДАЖ дім в 6 кімнат, дві дєка як поставлені, котрі мєтє, 10 дєка до школи, в гарній окєлі, сєніорний город, гараж, курник, електрика, дім в дуже добрім мєстї. Ціна \$3600, готівкою \$1700, решту платити Голосників: до: N. MYKITYN, R. F. D. 4, Norwich, Conn. 65-70

НА ПРОДАЖ дєкалєсєсє, грєсєрї, мєнєцї і аєспрїм штор, бізнес вироблєнї, прєдєсе з причини, що зарєботє для самєтого чоловіка. Голосників п. н. 415 HENDESON ST., JERSEY CITY, N. J. 67-72

ВАЖНЕ! Хто має в себє на словку книжкочку СЛІБСЬКІ АРИСТОКРАТИ (або вєсєне писанину), буде лєкаса долучити на адресу: Свобода, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 68

ОДИНОКА УКРАЇНКА
АГЕНЦІЯ НА СХІДНУ КАНАДУ.

Ілї Управою Л. Г. Мєха, дє прєдєдєтє ілїєтєрє черє двєдцять літ в Монтреалу.

Набуваючись шїтєвї спєбє спєрєдєжуваннє Вашої Рївнє або прїєтєлє зі Старого Краю до Канади. Набуваючись шїтєвї спєбє прєдєдєтє прєдєдєтє на вєтєу на Канадськє землє, току нашє пасажирє не заєдєтє, як і на Канадє. Ми є одноклю Українськє Фірмою на східну Канаду, яка має свої прєдєстєлє Голосників, мєтєлє і Голосників, Буковини, Галичини, Румунї, на У. Країні і Росї.

Немає чєсєсє, скоротї обєднєтє, зєрєтєтєсь до нас, а ми гарантуємо за вєрєдєлєннє. Пишїть у своїй рївнє мєтєлу: Голосників, N. J. STEAMSHIP TICKET AGENCY, 243 Craig St., West, Montreal, Que. 24

ДО КАНАДИ.

Перший транспорт фєрмєсєкє рєбїтєвїкї і рєбїтєвїкї до Канади прїєдє одноклю вєсєно. Сємї Ви мєтє спєвєкї або вєсєнє, які мєтє прїєдєтє до Канади родині на фарм, а вилїтї її шїфєрї, а ми спєрєдєтє її в найкоротшїй часі. По всьї іформєці шїтєтє, Канада Steamship Ticket Agency, 243 Craig St., West, Montreal, Que. Canada. P. J. Henry, мїровий судя, адєстєтє рївнє. 56—

ПАМ'ЯТИ П. П. ПЕРНА

JOHNSTON, PA.

Пішєтє: Шєрєдєдєтє Зіпнїтє Чай для свого здоров'я і переконуюсь, що ви рївнє мєтє дуже додєкно. Я не знаю, які мєтє прїєдєтєтє, всі мої британськє бачать, як в вїтєлє додєкно лєтєте тепєр. Хочу тєбє прїєдєтєтє, щоб прїєдєтєтє Зіпнїтє Чай в найліпшє мєдїцинє на змєнїсєннє прєдєдєтєтє шїтє і аєсі у зєдєтєтє і в плавку та відоруючу його кождєму.

Богорєдєрїє Зіпнїтє Чай прєдєсе у всьї апекї, в 75 ц. і \$1.25.

Увага! Я вилїтє поштою одну велику пачку шїтєвї фанїлїтєну пачку за \$1.25.

Адресуйте Н. Н. von Schlick, President, 29 Marvel-Building, Pittsburgh, Pa.

"ДАРВЕНА"

ПОВІСТЬ
написана **ОЛЕГА КОБІЛІНСЬКА**
Ціна \$2.00.

Можливо виступи в Княгіря "Свободы",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЮЛІЯ ЯКОБИ
Голосників прєдєдєтєтє

ВІСНИКОВИЙ КОРИСНІ НА ВЕСІЛІ, ПРЄДСТАВЛЄННЯ І ВОДИ ДРУГІ ЗАДАЧІ
130 E. 7th Street, Jersey City

"СВОБОДА"
83 Grand St., Jersey City, N. J.